

ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ- DİSLEKSİ NEDİR? NEDEN OLUŞUR?

Uz.Dr. Melih Nuri KARAKURT

melihnurikarakurt.com

melihnurikarakurt@gmail.com

SUNUM PLANI

- Genel tanımlar
- Tarihçe
- Klinik belirteçler
- Etyoloji
- Tanısal değerlendirme

Özgöl Öğrenme Güçlüğü-Tanım

Gösterilen herhangi bir;

- Fiziksel yada Nörolojik Bozukluğa
- Yaygın Gelişimsel Bozukluğa
- Zihinsel Geriliğe
- Eğitim Olanaklarının Yetersizliğine

bağlı olmayan öğrenme becerilerinde ki uygunsuzluklar

Öğrenme Güçlüğü-Tanım

*Okuma Güçlüğü (Dyslexia)

- Matematik Güçlüğü Bozukluğu (Dyscalculia)
- Yazma Güçlüğü (Dysgraphia)
- Duyusal İşleme Güçlüğü
- Sözel Olmayan Öğrenme Güçlüğü

Öğrenme Güçlüğü-Yaygınlık

- Sıklık ülkelere göre değişkenlik göstermekte
- *Venezuela % 33- Çin %1
- İngilizce konuşulan ülkeler %3-5 oranında
- Müdahale gerektiren öğrenme güçlükleri %0,3-0,4
- Erkek\Kız =3-5\1
- Solaklarda 4 kat daha sık görülmektedir.

Tarihçe

- 1891 yılında Fransız nörolog Jules Dejerine disleksi tanımını getirdi.
- 1917'de Hinsselwood doğuştan kelime körlüğü olarak tanımlanmıştır ve genetik kökenli bir durum olduğunu ifade etmiştir.
- Daha sonra 1941'de Strauss ve Warner minimal beyin disfonksiyonu terimini kullanmış ve nörolojik alt yapıya sahip olduğunu ifade etmiş.
- Bugünkü tanıma en yakın şekliyle ilk kez 1942'de Kirk tarafından Öğrenme Yetersizliği terimi kullanılmıştır.

Okul öncesi: en önemli ipuçları

- Konuşma gecikmesi, telaffuz sorunları, yetersiz sözcük dağarcığı gibi dil gelişimi sorunları,
- Zaman kavramlarında, önce-sonra, arka-ön gibi kavramların kazanılmasında güçlük,
- El tercihinin gecikmesi
- resim çizmeye karşı isteksizlik,
- şekilleri çizememe,
- düğme ilikleyememe,
- makas-çatal-kaşık kullanamama gibi motor beceri sorunları dil alanında yaşanan sorunlara eşlik edebilir.

Yaşlılarından daha az kelime dağarcığı vardır. 4-5 yaşındaki bir çocuk 1000 kelime bilip yerinde ve anlamlı kullanırken, aynı yaştaki Disleksi'li bir çocuğun kelime dağarcığı ortalama 600-700 civarındadır.

Temel sözcükleri, kavramları karıştırır.

AZ-ÇOK
SICAK-SOĞUK

GİT-GEL
İN-ÇIK
ALT-ÜST

**BECERİKSİZ
ÇOCUK !!!**

Çocuklar
özellenebilir.

**BİR İŞİ DE
BECEREBİLSE!!!**

**NE ZAMAN
BİTECEK BU
KIRMA,
DÖKMELER.**

Ayakkabılarını,
terliklerini,
kıyafetlerini
uzunca bir
süre ters
giyebilirler.

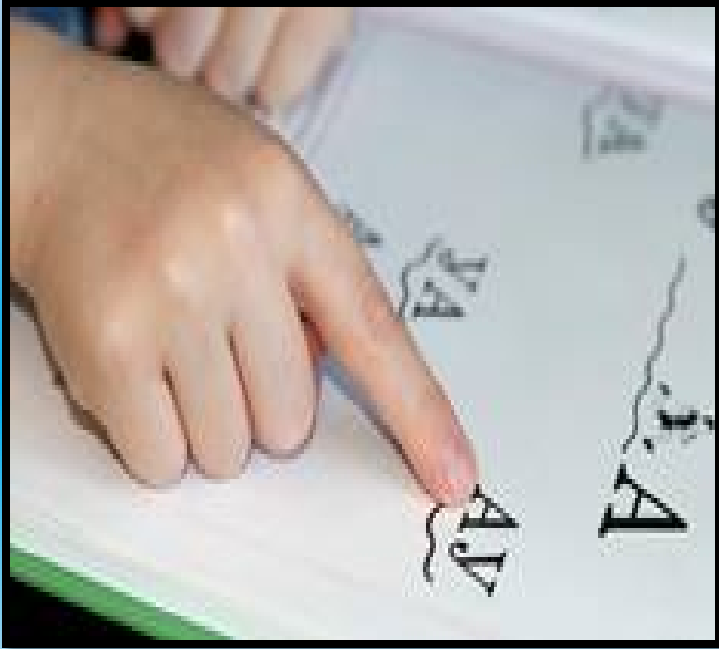

Okul Dönemi-Klinik

- **Okuma Becerisi sorunları**
- **Okumayı öğrenmede gecikme**
- Okuma sırasında birçok hatalar yaparlar.
 - harf atlamalar, eklemeler ve kelimelerin çarpıtılması...
- Çocuğun okuma hızı yavaştır.
- Sıklıkla anlayarak okuma da yetersizdir.
- Bu gibi çocuklar sağ-sol ayırımını iyi yapamadıklarından harflerin yerlerini de değiştirirler
- Harf-ses ilişkisi kurmakta zorlanır, harfleri ve rakamları (b-d, b-p, 6-9 gibi) karıştırabilir.
- Okurken heceleri ya da sözcüğü ters çevirebilir (ne-en, çok-koç gibi), harf, sözcük atlar, ekler ya da uydurabilir.
- Sıklıkla okuduğu yeri kaybeder, satır karıştırır, okuduğunu anlamakta ve anlatmakta zorlanır,

Okurken kelime, satır
atlama, sözcüklerin
sonunu okumama veya
uydurma
görülebilir.

Okuduklarını parmakla takip
etme ihtiyacı vardır ve belki
yıllarca devam edecektir.

Seslerin karşılığı olan harfleri bulmada
güçlük çekebilirler.

HANGİSİ A SESİ İLE BAŞLAR ?

Görsel Algı Sorunları nedeniyle d-b-p, h-y, m-n gibi harfleri, İşitsel Algı Sorunları nedeniyle de, f-v, k-t gibi harfleri karıştırabilirler.

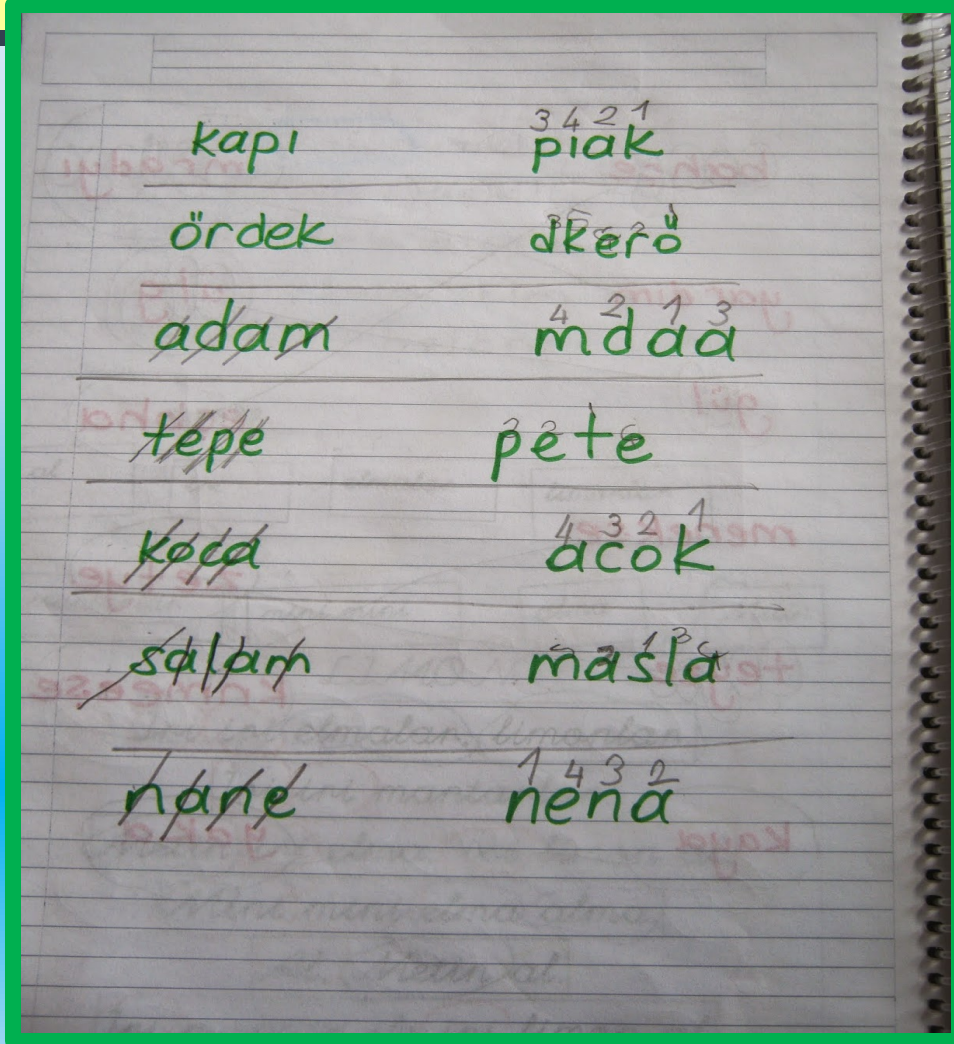
dar yerine par
okuyabilir.

far yerine var
anlayabilir.

Okul Dönemi-Klinik

- **Yazma becerisi sorunları:**
- Genellikle yaşıtlarına oranla el yazısı okunaksız, yavaştır
- Yazarken bazı harfleri, heceleri atlar ya da ekler, yazarken heceleri ya da sözcüğü ters çevirir (ve-ev, kat-tak gibi),
- Tahtadaki yazıyı defterine çekerken ya da söylenenleri defterine yazarken zorlanır
- Kelimeler arasında hiç boşluk bırakmaz ya da kelimeyi iki üç parçaya bölerek yazar (yapa bil mektir gibi),
- Satır ve sayfayı iyi kullanamaz, el-göz koordinasyonu zayıftır
- Kalemı uygun biçimde tutmakta güçlük çeker
- İmla ve noktalama hataları yapar
- Yazılı olarak kendini ifade etmekte zorlanır.

Yazılarında çok sayıda imla hatası, tersten yazma vb olabilmektedir.

BİGÜN LARISI NDEORMA
OLAN BİLE REGİTİM MA
SONRAORMA NO LAN
TARAFAGİTİM NO LAN
SONRAYAMURİADİVE
HAVAKARARDİBİ
KULÜBEGÖRDÜM
KULÜBEYİ AYAKLASDIM
KULÜBEYİ GİRDİM KULÜBEYİ AYAKLASDIM
KULÜBEYİ GİRDİM KULÜBEYİ AYAKLASDIM

hattan günü
hattan günleri
hattan günleri
Pazartesi Pazartesi
Zali Salı
Çarşamba? Çarşamba
Çarşamba
Çarşamba Çarşamba
perşembe

Okul Dönemi-Klinik

Aritmetik becerilerde sorunlar:

- Genellikle küçük yaşlardan itibaren sayı kavramını anlamakta güçlük çekebilir (beş mi, bir mi büyüktür gibi)
- Aritmetik sembolleri öğrenmekte zorlanır, karıştırır (“+” yerine” x” gibi)
- Sayıları karıştırır (6-9,4-7 gibi),
- İşleme sağdan değil soldan başlar,
- Eldeleri unutur ya da doğrudan sonuca yazar,
- Çıkarırken deste bozmak yerine alttakinden üstekini çıkarır,
- Çarpım tablosunu öğrenemez,

Sıraya koyma becerisi sorunları:

- Haftanın günlerinin, aylarının, mevsimlerin sayılarının, alfabenin harflerinin sırasını karıştırır,
- Dinlediği, okuduğu bir öyküyü anlatması istendiğinde öykünün başını, sonunu karıştırır,
- Sözlü ya da yazılı olarak düşüncelerini sırayla ifade etmekte güçlük çeker,

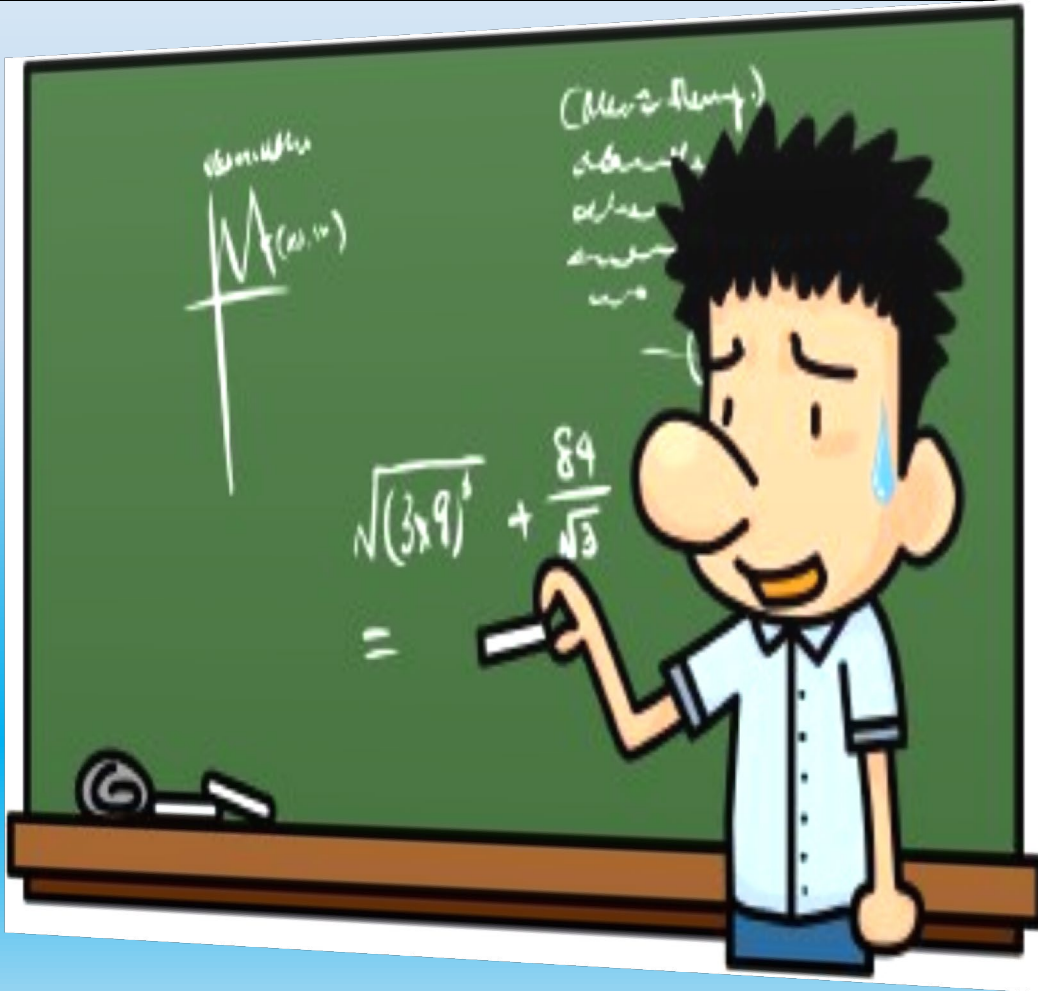
Sık sık sayıları tersten okurlar ve farkına varmazlar.
Bu nedenle problemlerde gidiş yolları doğru olsa
da sonuç yanlış çıkabilir.

63

36

Semboller karıştııkça karışır.

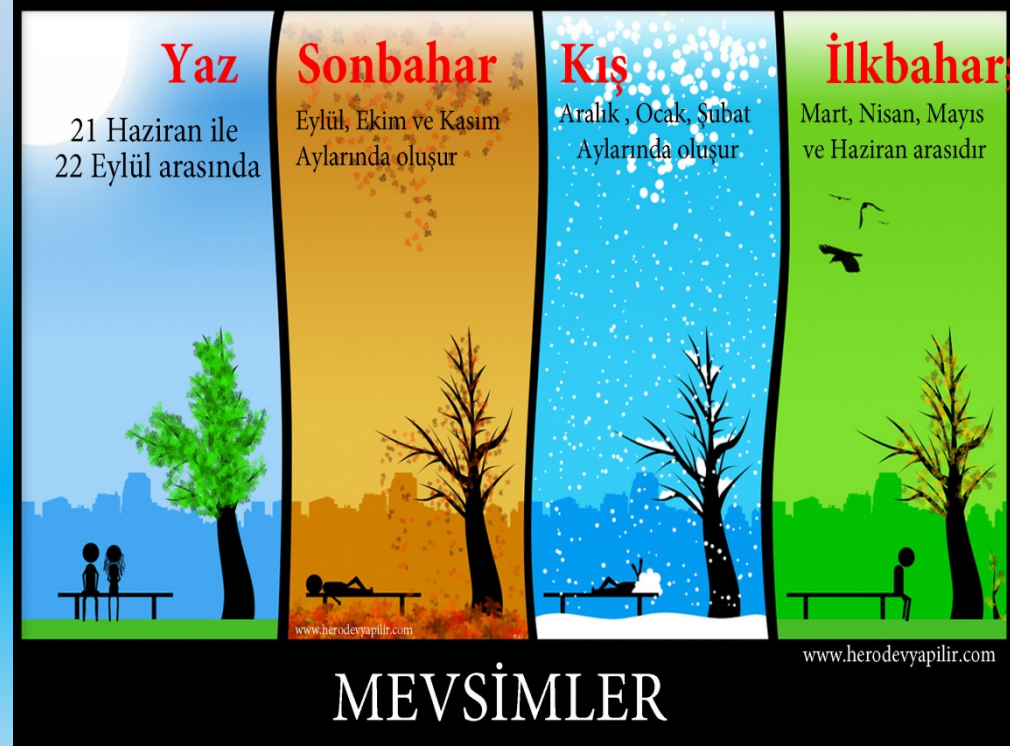

Toplama yerine çıkarma,
çıkarma yerine toplama
gibi hataları sıklıkla olur.

Sırasıyla
mevsimleri,
haftanın
günlerini
saymada
zorluk
yaşayabilirler.

	1	2	3	4	5	6	☆7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
☆9	9	18	27	36	45	54	☆63	72	81	90
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Okul Dönemi-Klinik

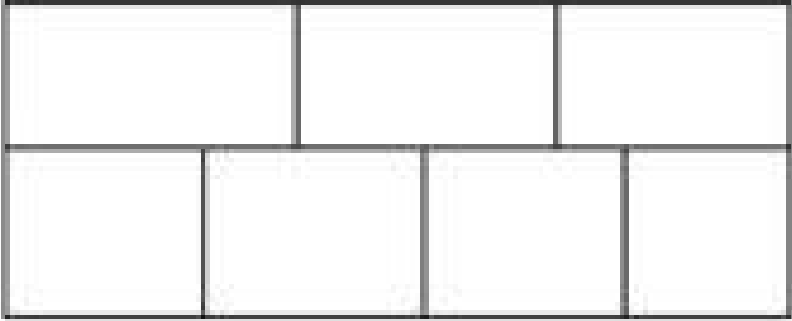
- **Algı sorunları:**

- Görsel algı (ayrımıştırma, figür-zemin, hafıza alanlarında) sorunları
- Dokunsal algı güçlükleri, dokunarak ayırıştırma ve tanımada güçlük
- Mekânsal algı güçlükleri, mekânda yönelmede, pozisyonu algılamada güçlük çekme, yön bulmakta zorlanma.

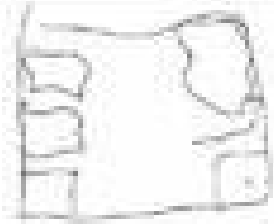
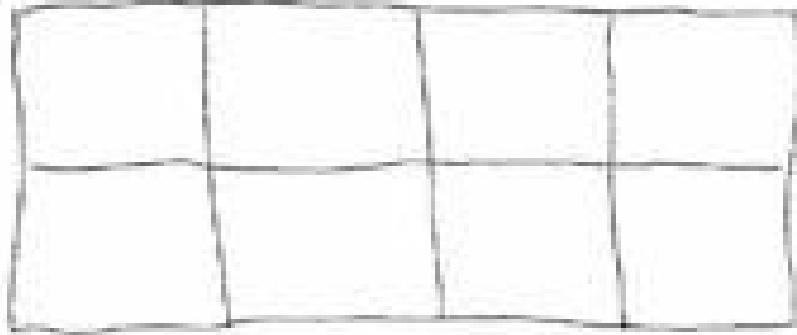
- **Dikkat-Hareket sorunları:**

- Dikkatin kısa süreli olması, kolayca dağılması,
- Konsantrasyon güçlüğü
- Aşırı hareketlilik veya ağırlık ve yavaşlık

A

B

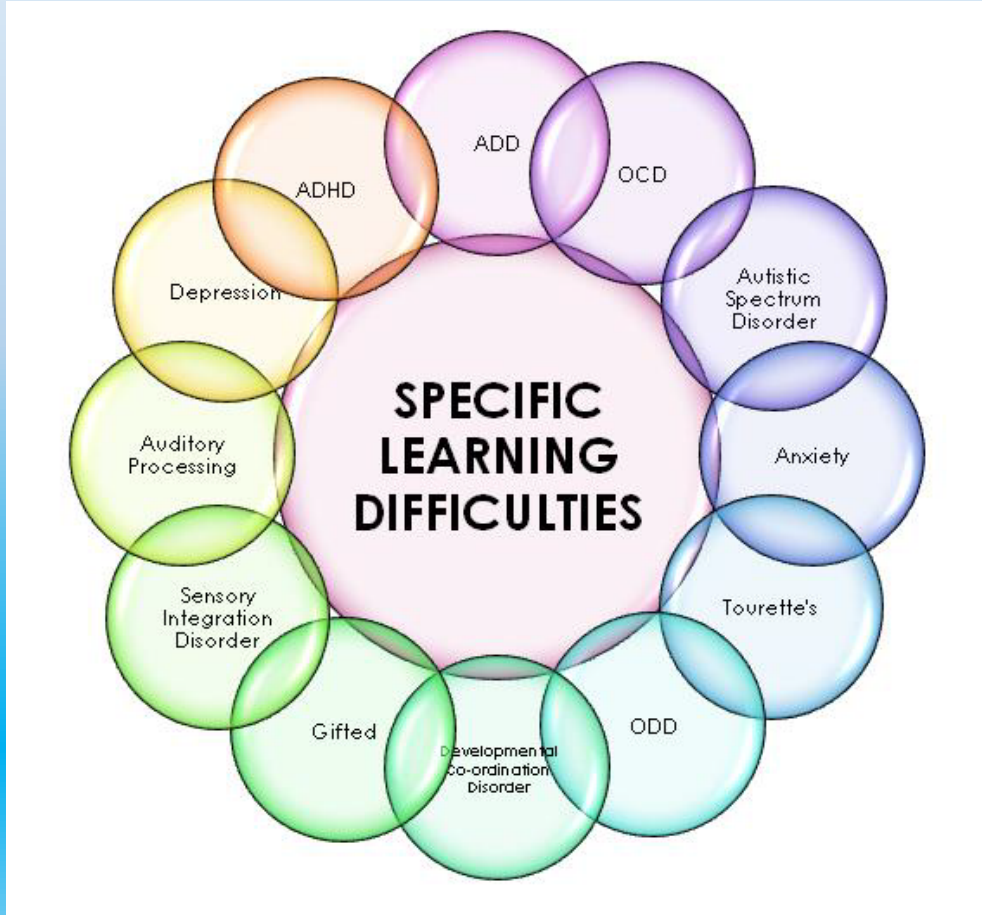

Okul Dönemi-Klinik

- **Sosyal-duygusal sorunlar:**

- Yaşıtlarına göre daha çocuksudur
- Düşünmeden aklına eseni yapar,
- **Sosyal çevrenin sözel olmayan ipuçlarını anlamakta zorlanır, jest ve mimikleri doğru yorumlayamaz**
- Arkadaş ilişkilerinde (ilişki kurmakta ve sürdürmekte) zorluklar yaşar
- Değişikliklere zor uyum sağlar
- Kendisine güveni azdır (benlik saygısı düşüktür),

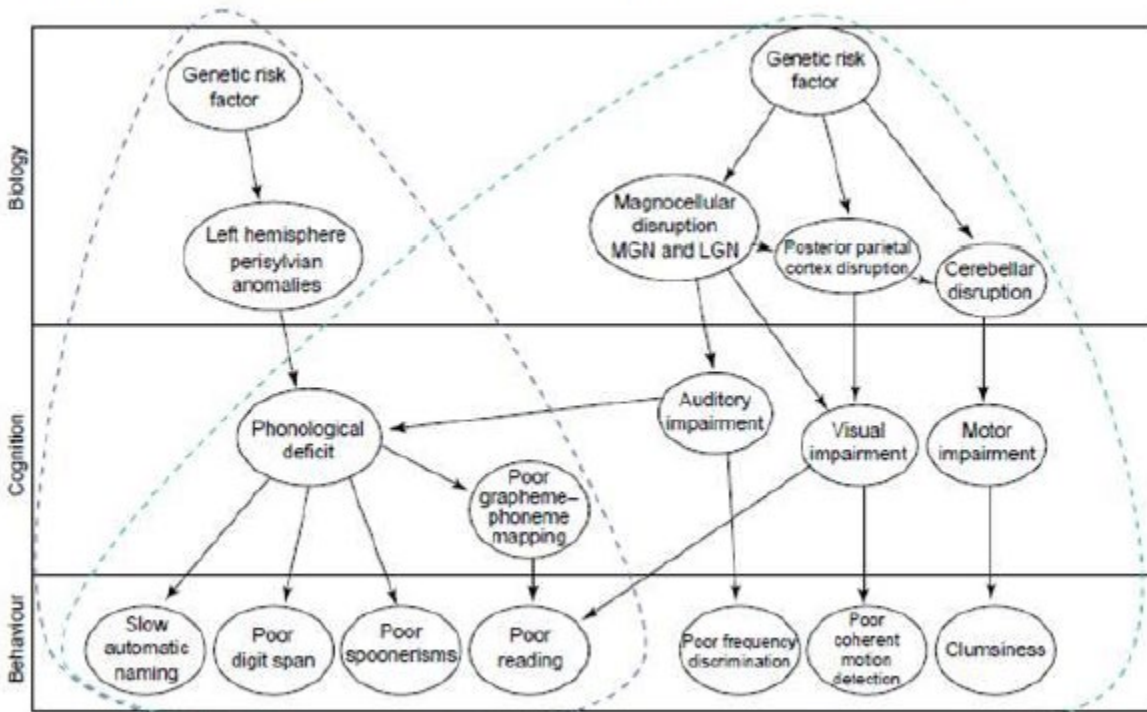
Özgül Öğrenme Güçlüğü-Ektanılar

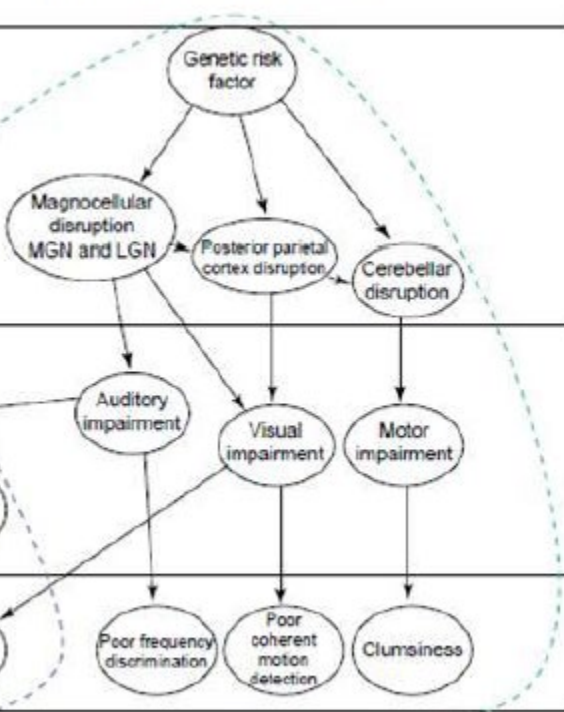
Öğrenme güçlükleri ile eş zamanlı görünüm açısından üzerine en fazla çalışılmış ve en yaygın olarak kabul edilmekte olan bozukluk **Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu'dur.** (% 10-60)

Özgül Öğrenme Güçlüğü- Neden olur?

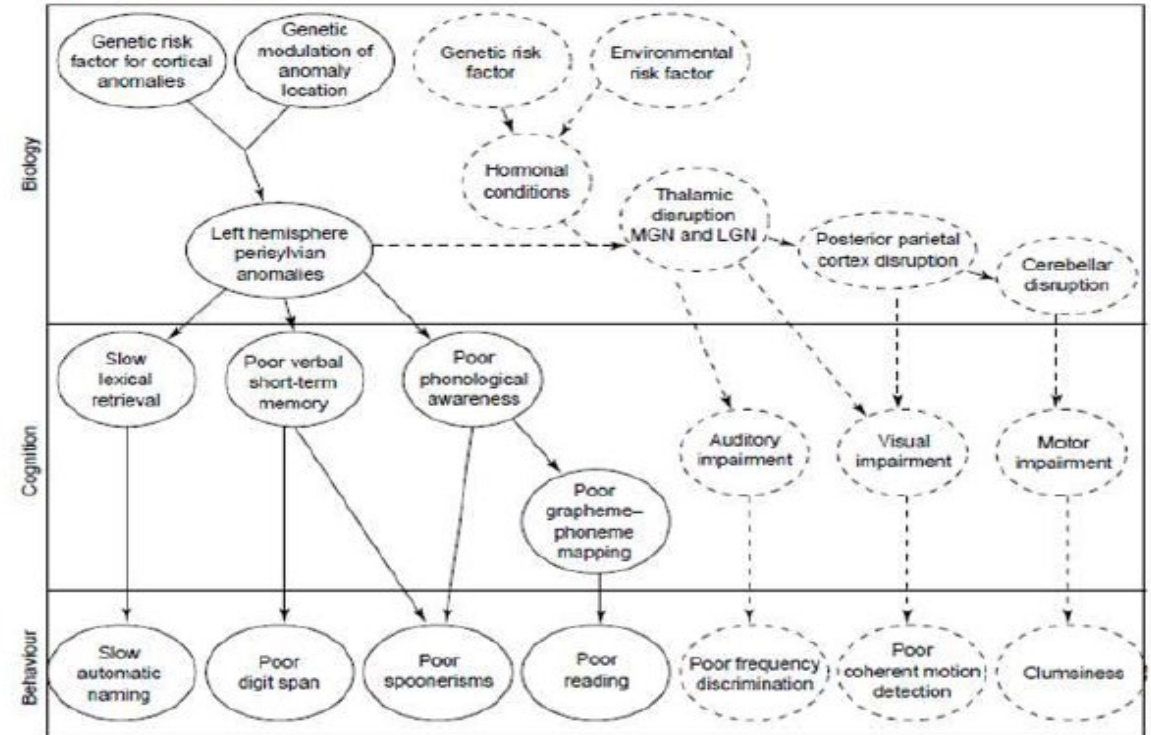
(a) The phonological theory -----

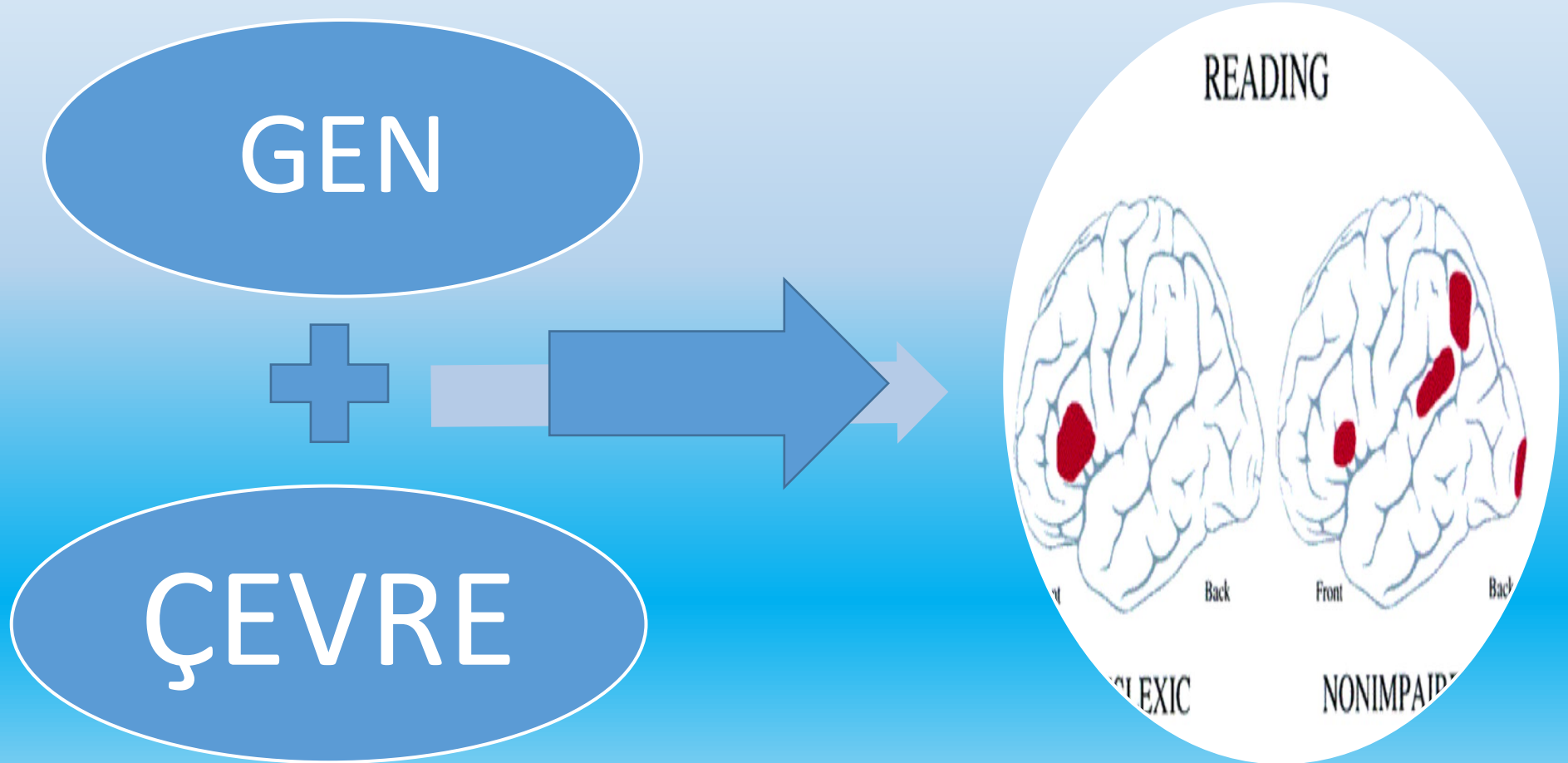
(b) The magnocellular theory -----

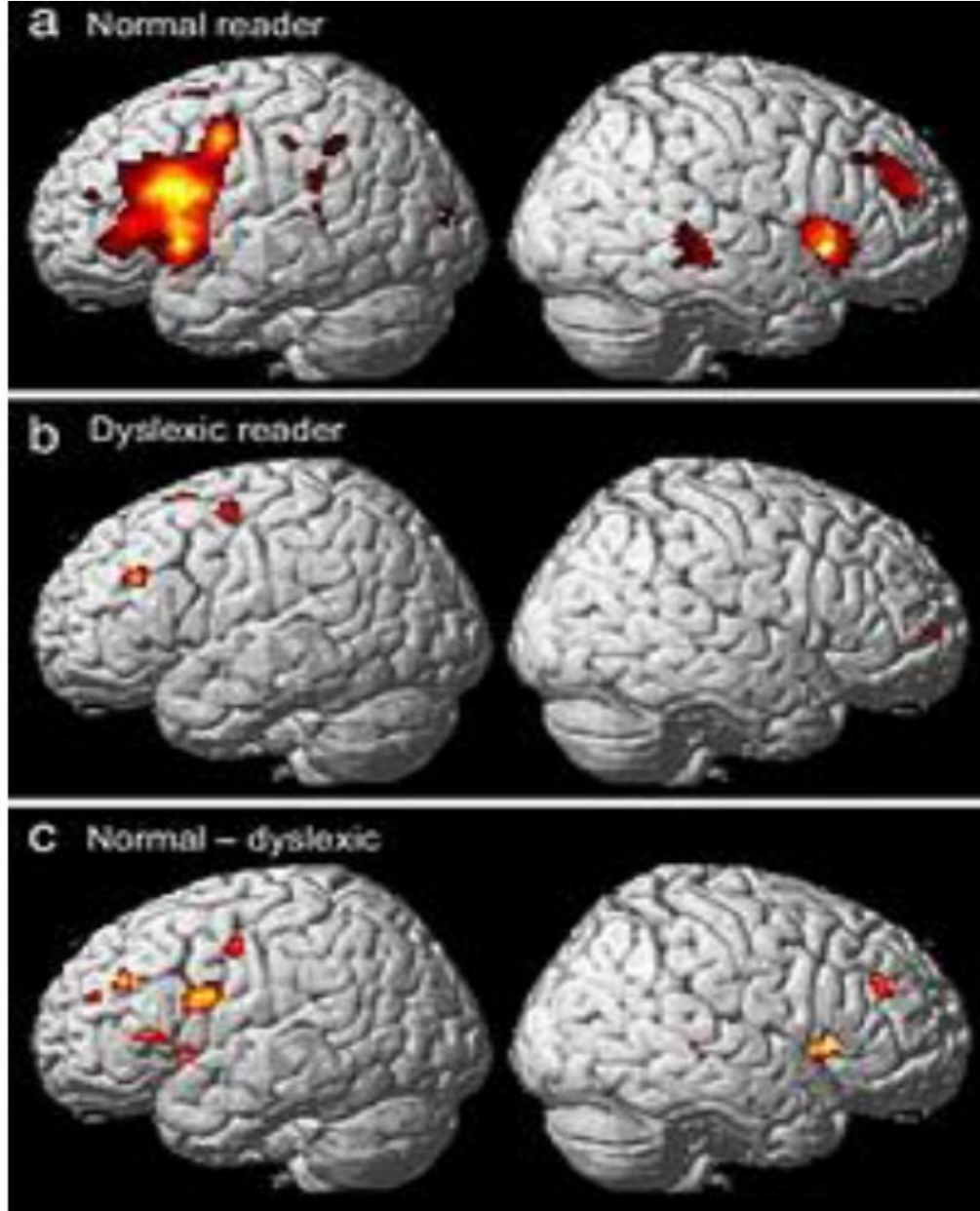

(c) The proposed model

Özgül Öğrenme Güçlüğü-Neden Olur?

Çeşitli nedenlerle ölen disleksili bireylerde gözle görülür düzeyde tüm olguların **temporal lob, planum temporale simetrisi ya da ters asimetri** olduğunu,

Hücresel düzeyde ise özellikle sol silvian fissür çevresinde **ektopik hücreler, displaziler, polimikroglialar** saptadıklarını bildirmişlerdir.

Özgöl Öğrenme Güçlüğü Neden Olur?

- **Beslenme bozuklukları (Aşırı şekerli gıdalar, katkı maddeleri...)**
- **Çok fazla bilgisayar, tablet yada televizyon izleme**
- **Aile içi stres (kavga, şiddet ayrılık...)**

Öğrenme Güçlüğü' ne direk olarak neden olmaz !

Tanı süreçleri

- **Disleksi- Özgül Öğrenme Güçlüğü** klinik bir tanıdır.
- Aile ve çocukla ilk görüşme, bilgi alma
- Ailenin doldurduğu ölçekler
- Okul ve öğretmenden alınan bilgiler ve öğretmenin doldurduğu ölçekler
- Ruhsal Muayene
- **Testler** (WISC-R, Sayı Dizisi testleri, Bender Gestalt Testi, Gesell Gelişim Figürleri...) (**tanı koydurucu değil !!!**)

Neden Tedavi Etmeliyiz ?????

- Diğer çocuklara göre 2,5 kat daha fazla tıbbi sorun,
- 3 kat daha fazla tıbbi ilaç kullanımı,
- %30 epileptik nöbet varlığı,
- %30 görme sorunları,
- %30 işitme sorunları,
- Obesite daha fazla (1/3 obezite)
- 50 yaşından önce ölme olasılığı 58 kat daha fazla,
- Psikiyatrik bozukluklar 6 kat daha fazla

**İLGİ İLE DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİZ**